

cera del costat aragonès, trobarien fàcilment raons per argumentar en un sentit i en l'altre. Especialment seria molt fàcil de donar una base científica a una teoria que sostingués la catalanitat de Benasc. D'altra banda reconeguem que en el cas de Calassanç, Açañui, Aler (agregat de Benavarri) i àdhuc Sant Esteve de Llitera, i no menys en el cas de Llaguarres i d'altres localitats de l'Isàvena —tots els quals he posat de la banda catalana— el nombre dels trets no catalans s'acosta de prop al 50 %». — 2 En aquest punt som de la mateixa opinió que Julio Caro Baroja, quan diu: «La e de Benasque parece una e paragógica» («Sobre la toponímia del Pirineo aragonés», *Arch. Fil. Ar.* xxviii-xxix, p. 24). No és el cas de discutir aquí l'observació que segueix immediatament: «-- una e paragógica, que creo se da también en Benabarre y en Loarre, lo mismo que en otros nombres de lugar: o una e surgida de i de genitivo». No ens comprometem, per tant, respecte de les afirmacions sobre Benabarre o Loarre. — 3 Parla, entre altres coses, del desenvolupament d'una -e final en formes verbals l'estudi de J. Gulsoy «La -o de la primera persona de l'indicatiu present en català», en *Actes del cinquè col·loqui d'estudis catalans a Nord-Amèrica*, 25 pp. 43-68. En aqueixes valls de Benasc, ni plenament catalanes ni plenament aragoneses, la forma amb -e degué tenir certa acceptació en època medieval. Després la tendència aragonesa i castellana a posar una vocal darrera de certes consonants finals degué acabar per generalitzar en la llengua escrita aquesta forma. Pensem que els medievals *Pitarcb*, *Xarcb* (a Teruel) són actualment *Pitarque* i *Jarque*, que l'antic *Alberit* (Saragossa) és *Alberite*, que les formes dels documents d'*Osca Suprarb*, *Almunient*, *Quart* corresponen ara a *Sobrarbe*, *Almuniente*, *Cuarte*. — 4 Vegeu, per exemple, Miguel Sagües Subijana, *Gramàtica elemental vasca (gramàtica comparada)*, 5a. ed., Ed. Txertoa, San Sebastián, 1989. Podeu veure també Jacques Allières, *Manuel pratique de basque*, Ed. Picard, París, 1979. — 5 Ulrich Schmoll ha resumit bé el problema: «In einer geringen Zahl hisp. EN treffen wir die Suffixe -asc-, -esc-, -isc-, -osc-, -usc-, aisc-. Da das Idg. von Haus aus nur -isc (aus -isgo-, -isko-) kannte, hat man diese Suffixe meist für voridg. gehalten und entweder aus dem Baskischen zu deuten versucht, das ähnliche Suffixe besitzt und zwar ebenfalls solche mit beliebigem Vokal vor dem Zischlaut, oder man hat an einen Zusammenhang mit dem Alpino-Ligurischen gedacht, wo -asc- das weitaus beliebteste Suffix überhaupt ist, wogegen weniger häufig -usc- und vereinzelt -osc- und -isc- vorkommen» (*Voridg. Hisp.*, p. 61). — 6 No tenim ara a mà l'estudi de Pokorny, *Zur Urgeschichte der Kelten und Illyrier*, ZCPH 21, 1940, però el cita literalment Schmoll: «Wir können --- unbedenklich behaupten, dass die ligurische Endung aus dem Iberischen stammt, und dem auch sonst im Ligurischen nachweisbaren mediterran-iberischen Substrat angehört» (citat per Schmoll, *Vo-*

ridg. Hisp., p. 64, nota 1). — 7 «Die Funktion des Suffixes -asco- entspricht genau der von -asio-, das am besten aus den ital. Sprachen bekannt ist (lat. -arius, osk. -asis, umbr. -asis, -asir (< *assios?)), aber auch anderwärts, z.B. im Keltischen, Venetischen und Illyrischen bezeugt ist. In gleicher Weise gehört das altlig. -usco- zum Suffix -usio-, das besonders im Illyrischen produktiv war. Im Ligurischen sind -asio- und -usio- wenig verbreitet (ON *Taurasia*, zu *tauros 'Stier', *Bergusia* zu *berg- 'Berg'), mit anderen Worten, sie sind hier meist durch -asco-, -usco- verdrängt worden, die durch Anhängung von -ko- an -asio-, -usio-, also aus -asiko-, -usiko- entstanden sind» (Schmoll, *Voridg. Hisp.*, p. 62.). — 8 Per a l'element -ko-, vegeu Schmoll, *Voridg. Hisp.*, p. 5 i ss.). — 9 Cf. Schmoll, *Voridg. Hisp.*, p. 65: «Die hisp. sk- Suffixe idg. Herkunft sind also auf dieselbe Weise entstanden wie die ligurischen. Trotzdem ist an einem unmittelbaren Zusammenhang nicht zu denken. In Hispanien ist die Kontraction sporadisch und nicht überall durchgeführt, während sie im Ligurischen schon von Beginn der Überlieferung völlig fest geworden ist. Ich will damit keineswegs in Abrede stellen, dass der eine oder andere hisp. Name mit dem Suffix -asc- tatsächlich aus Ligurien stammen könnte, sei es, dass er in fertiger Form importiert wurde, sei es, dass sein -asiko- hier und dort unabhängig zu -asko- geworden ist». — [10. Trobo que l'enllaç amb el cèltic VINDO- queda descartat per la unanimitat de les mencions antigues en -na-: més de 30 ja en els Ss. x-xii, des de 947 (mai ni una excepció) amb nd: que l'enllaç amb l'arrel de *Venus* és idea fantàstica, tant com és raonable la germanor amb el veí *Benante* (1)BEN-ANTI 'brancatge, bosquina'. J. C.]

BENÀSQUER

En quatre llocs. 1) Fou una antiga alqueria dependent d'Altea, que el rei donà en l'any 1247 (SSiv.); en el *Rept.* s'ha dubtat entre les lliçons *Bemasquer*, *Benasquer* i *Beniascher* (351, 390), però és clar que només aquestes dues poden ser correctes; deu ser la mateixa que *Benasca* que hi figura com alqueria de Calp (474). 2) Prop de Tortosa, Vergés Paulí (*Espurnes de la Llar*, 31) troba un NL que indica, vacil·lant, en la forma *Benasquer* i *Binasqué* (però crec que aquest accent és erroni). 3) Mall. una pda. o vt. prop de Sineu, 1 k. SO. del poble (xl, 98.10), que també n'han dit «Ca N'Estelaw» (101.9, 101.15; Masc. 19H1); encara que es pronuncia *bənàskə* i ho escriuen amb -ca, deu haver-hi -r muda; cosa també possible en els altres, car fins en el domini valencià la -r es pot emmudir quan és en síl·laba àtona. 4) Pla de *Benasques* a Cabanes de l'Arc (xxix, 130.4), en un plural que indicaria les diverses peces de terra del paratge.

Sens dubte de l'àr. (*I*)ben *ʿāskar* 'exèrcit', amb *iben* com a exponent semàntic (com hem vist a *Benasau* etc.) 'el de l'exèrcit' → 'el campament'.